

(beim Çiva-Kultus) mit dem Munde veranstaltete Musik (शिवपूजास्ते वमिति शब्देन गाल्वाद्यम् ÇRDR.). LIṄĠĀRĀNĀNĀNTRA im ÇKDR.

मुखवास (मुख + वास) m. ein Parfum für den Mund, um den Athem wohlriechend zu machen, PAṆĀR. 3,6,19. PAṆĀT. ed. orn. 52,25. Verz. d. B. H. No. 1006. wohlriechendes Gras (गन्धतृणा) RĀĠAN. im ÇKDR.

मुखवासन (मुख + वा०) m. dass. AK. 1,1,4,20. H. 1391.

मुखविपुला (मुख + वि०) f. ein best. Ārjā-Metrum Ind. St. 8,297. fg.

मुखविलुपिठका (मुख० + वि०) f. Ziege ÇABDAR. im ÇKDR.

मुखविवाक (मुख + वि०) m. Verz. d. Oxf. H. 339, b, 21.

मुखविष्ठा (मुख + वि०) f. eine Art Schabe H. 1337.

मुखशफ (मुख + शफ) adj. ein loses Maul habend, Lästermaul ÇABDAM. im ÇKDR.

मुखशुद्धि (मुख + शु०) f. Reinigung des Mundes TITHĀDIT. im ÇKDR.

मुखशोधन (मुख + शो०) 1) adj. a) den Mund reinigend. — b) scharf, beißend (vom Geschmack) H. 1389. — 2) n. a) das Reinigen des Mundes Verz. d. Oxf. H. 103, a, 1; vgl. मुखस्य शोधनम् 102, a, 31. — b) Zimmet RĀĠAN. im ÇKDR.

मुखशोधिन् (मुख + शो०) 1) adj. den Mund reinigend. — 2) m. Citrone, Citronenbaum RĀĠAN. im ÇKDR.

मुखशोष (मुख + शोष) m. Trockenheit des Mundes SUÇR. 1,219, 9. ÇĀRṆG. SAṆH. 1,7,71. 3,10,12. Davon शोषिन् adj. damit behaftet SUÇR. 1,231, 14.

मुखश्री (मुख + श्री) f. Schönheit des Gesichts, ein schönes Gesicht BHĀG. P. 7,9,11.

मुखश्रील adj. = मुखशफ ÇABDAM. im ÇKDR. Fehlerhaft für मुखाश्रील.

मुखसंभव (मुख + सं०) m. der aus (Brahman's) Munde Entstandene, ein Brahmane H. 812. — Vgl. मुखस.

मुखसुख (मुख + सुख) m. Erleichterung der Aussprache P. 3,3,57, Sch.

मुखसुर (मुख + सुरा) n. Lippennektar TRIK. 2,10,16.

मुखस्राव (मुख + स्राव) m. Speichelfluss ÇĀRṆG. SAṆH. 1,7,108. Speichel RĀĠAN. im ÇKDR. — Vgl. मुखस्राव.

मुखाकार (मुख + कार) m. Miene R. 5,24,11.

मुखाग्नि (मुख + अग्नि) m. Waldbrand ÇABDAM. im ÇKDR. a sort of goblin with a face of fire; fire put into the mouth of the corpse at the time of lighting the funeral pile; a sacrificial or consecrated fire WILSON. — Vgl. मुखार्चिस् und मुखोल्का.

मुखाग्र (मुख + अग्र) n. Spitze des Mundes, — Maules und Spitze überh.: मुखाग्रे क्रौडकूलयोः पौत्रम् AK. 3,4,25,182.

मुखानिल (मुख + अग्नि) m. mit dem Munde erzeugter Wind KATHĀS. 60,207.

मुखामय (मुख + अग्नि) m. Mundkrankheit RĀĠAN. im ÇKDR.

मुखार्चिस् (मुख + अग्नि) n. heisser Athem (?): उद्वास्य मुखार्चिरास्ये PAṆĀR. 3,9,3. — Vgl. मुखाग्नि.

मुखार्जक m. eine best. Pflanze, = अर्जक RĀĠAN. im ÇKDR.

मुखासव (मुख + अग्नि) m. Lippennektar RAGH. 19,12.

मुखस्र (मुख + अग्नि) n. Krebs TRIK. 1,2,21.

मुखस्राव (मुख + अग्नि) m. = मुखस्राव Speichelfluss SUÇR. 2,233,7.

मुखीभू (मुख + 1. भू), भूय गतः P. 3,4,61, Sch.

मुखीय (von मुख) am Ende eines comp. an der Spitze —, am Eingang

u. s. w. befindlich: सवन० KĀTJ. ÇR. 22,9,4. 24,3,15. शाला० ĀÇV. ÇR. 4,10,6. ÇĀRṆH. ÇR. 6,12,26. उक्थ्य० 11,4,3. 21. सूक्त० ĀÇV. ÇR. 9,5.

मुखुण्डी s. मुखण्डी.

मुखुली f. N. pr. einer buddhistischen Göttin LALIT. 72. उत्खली ed. Calc. 75,16.

मुखेभव (मुखे, loc. von मुख, + भव) adj. f. झा im Munde sich bildend Schol. zu RV. PRĀT. 6,9.

मुखोत्कीर्ण (मुख + उ०) m. N. pr. eines Mannes RĀĠA-TAR. 3,384.

मुखो० ed. Tr. 382, aber in der Uebersetzung wieder मुखो०.

मुखोल्का (मुख + उ०) f. = मुखाग्नि Waldbrand ÇABDAM. im ÇKDR.

मुख्य (von मुख) Aussprache VS. PRĀT. 4,164. 1) adj. a) in oder am Munde oder Gesichte befindlich gaṇa दिगादि zu P. 4,3,54. AV. 6,43,3. ÇAT. BR. 10,6,1,11. प्राण LĀTJ. 2,5,6. RV. PRĀT. 6,9. विप्रुषः aus dem Munde kommend M. 5,141. — b) an der Spitze —, am Anfange befindlich; der erste, vornehmste, hauptsächlich, principalis, ursprünglich (Gegens. गौण, प्रतिनिधि); der beste, vorzüglichste, vorzüglich gaṇa शाखादि zu P. 5,3,103 (oxyt., was aber durch die accentuirten Texte nicht bestätigt wird). AK. 3,2,7. 3,4,1,16. H. 1438. HALĀJ. 4,5. RV. PRĀT. 2,29,15,9. TBR. 1,1,2,1. TS. 2,6,2,5. आर्ति ÇAT. BR. 1,6,1,16. मुख्यौ वा आवां यज्ञस्य स्वो यावधूर्ण 4,1,5,16. 13,1,8,2. AIT. BR. 3,13. वत्सतरी ÇĀRṆH. GRHJ. 3,13. मुख्यो यज्ञकर्तुर्यदिष्टिमः ÇR. 16,20,13. धन ĀÇV. ÇR. 3,13,18. मु०, द्वितीय u. s. w. 9,4. मु०, मध्य, अवर KAUC. 15. KHĀND. UP. 1,2,7. M. 3,200. 8,210. 323. 10,60. DRAUP. 4,3. MBH. 3,2167. 2898. R. 1,9,33. 2,32,5. Spr. 4726.

SUÇR. 2,347,11. VARĀH. BRH. S. 48,77. KATHĀS. 33,132. अर्के मुख्यमर्के मुख्यमित्यासीदाग्रकस्तयोः 63,176. BHĀG. P. 4,25,49. PARAMAH. UP. in Verz. d. Tüb. H. 7,15. fg. मुख्यानुयायिन् AK. 3,4,27,101. HALĀJ. 2,334. WEBER, RĀMAT. UP. 327,2. 343,2 v. u. VOP. S. 176. सर्ग BHĀG. P. 3,10,18. MĀRK. P. 47,17. 33. Verz. d. Oxf. H. 82, b, 4. मुख्यः स्यात्प्रथमः कल्पः AK. 2,7,39. गौणमुख्ययोर्मुख्ये कार्यसंप्रत्ययो भवति Cit. bei PAT. zu P. 1,4,108. 8,3,82. SĀH. D. 15,6. WEBER, GJOT. 69. 75. Verz. d. Oxf. H. 267, b, 22. fg. VOP. 6,15. 24,13. Schol. zu KĀTJ. ÇR. 1,4,15. 6,16. 2,1,1. Schol. zu NAISH. 22,53. AS. RES. 3,258. Am Ende eines comp. मुख्य der Vorzüglichste unter — gaṇa वर्गादि zu P. 6,2,131. द्विजाति० M. 3,286.

ध्रमात्य० 7,141. BHĀG. 11,26. आवरणमुख्यानि MBH. 1,1158. 5,7279. R. 1,34,9. इमान्यासनमुख्यानि 72,15. 2,26,14. VARĀH. BRH. S. 33,8. KATHĀS. 52,300. 53,237. 57,56. BHĀG. P. 3,1,23. DAÇAK. in BENF. Chr. 183,14. PAṆĀT. 138,2. द्विजमुख्यतम MRĀĠH. 1,13. Ausnahmsweise und aus metrischen Rücksichten steht मुख्य in der Bed. von मुख = आदि am Ende eines adj. comp.: नारायणीमुख्यं मातृक्रमम् KATHĀS. 56,76. BHĀG. P. 8,12,10. WEBER, RĀMAT. UP. 327,1. तुरप्रतद्वलार्थेन्द्रतीरिमुख्यास्तु तद्विदः H. 780. — 2) m. a) Anführer: अनेकमुख्यं बलम् KĀM. NĪTIS. 15,17. 13,77. दण्ड० (vgl. दण्डमुख) 17,49. — b) N. eines Genius, der einem Theile des (astrologisch) in 81 oder 63 Fächer (पद) getheilten Hausplanes vorsteht, VARĀH. BRH. S. 53,45. 63. — c) pl. Bez. einer Klasse von Göttern unter Manu Sāvārṇi VP. 267. MĀRK. P. 80,5. 9. — Vgl. गण०, फलमुख्या, मन्त्रमुख्य, वारमुख्या.

मुख्यतम् (von मुख्य) adv. vorzugsweise Schol. zu KĀP. 1,103.